

P R D

1 6 1 3

Valentinus Andreas Molitor,
Cancell. Hal. Sax. M.
April 1670.

Xn 6 Q

INDEX HORUM MISCELLANEORUM MEDICORUM.

- I. Quaestiones cum conclusionibus ac problematis p. M. Candida-
tis Doctoratus. I. De Phrenitide.
II. De Epilepsia
III. De Apoplexia
- II. Thesauri Medici de morbis contagiosis, De Scorbutico, De Ictero
de febribus ex capite de Evacuationum generibus. sub
I. Puccero M. Alberti
2. M. Zeeman
3. Grabsstedt
4. M. Connerding. Wittenb. Ho 1574. IX Cal. Maij
5. M. Heilandt.
- III. Propositiones de Hydrope
de Phrenitide
de Pleuritide. sub I. Puccero. M. Summer.
- IV. Theses Medicae de Vertigine. Paralyfi.
Epilepsia. Convulsione. sub I. Sebastian
H. Joffelius
H. Horn
H. Torschmidt
H. Tandlerus
Plinius. Wittenb. Ho 1563. M. Buchamer
Lingelius. Wittenb. Ho 1560. M.
- V. De Catarrho, de sanguinis per Tussim reiectione, de Asthma
te, Dysenteria sub I. Heltenbacio M. Schultzius
M. Beyer Witten
M. Sennert berg d. 3.
- VI. De Catarrhi natura ejusq. curatione p. Knoblo. Julij
Heidelberg. Ho 1608. sub I. Lucio M. J.
- VII. Medica febris in causas, signa amotionem nephri-
tidor gelatis. sub I. Schrotero Cononius Jena Ho 1615.

- IIX De Matricis praefocatione de Mensium praefocatione sub
 D. Tandero. Kröf. Hetttenbach & H. Cademannq Witte,
 de Berga Anno 1614
 IX. Dysenteria Natura & cura. Janichius. Basilea. Anno 1616.
 X. Praefectio Anni Curatione Vngarum Saussflus & Anni
 Rothm. Quib. D. Martini Lipsius Anno 1601.
 XI Tractatus de Art. Briti de Kobreiteri. Leucopetria
 Anno 1603.
 XII. De Podagra & Cheiragra sub D. Hetttenbachio. Pfen
~~der~~ M. Paulus Rainold, Schattenbergius Witte
 tenberga. d. 23. Augusti Anno 1605.
 XIII. De Signorum discretione sub D. Coco Paulus Rein,
 Solus Anno 1604. Witteb.
 XIV. Disputatio Pathologica secunda sub D. Varo
 Nestlerus d. 10. Aug. Jena. Anno 1604.
 Manuscripta sequuntur.
 XV. Theses medicae, quibus quo morborum Tempore
 purgandum sit explicatur sub D. Sennerto M. Pau
 lus Rainold. Witteb. Anno 1602.
 XVI. Regimen contagij praesantis D. Rainoldus, ipse
 d. 1602.
 XVII. De Pulsibus. Anno 1601.

F. I. S. I. S.

1.

QVÆSTIONES

CVM

CONCLUSIONIBVS AC PROBLEMATIS,

*Candidatis Doctoratus in Arte Medica
numero IIII. pro insignibus Doctoralibus, Lipsiæ
in æde Paulina per Martinum à Drembach
Medicinæ Doctorem, eiusdemq̃ facul-
tatis Decanum & Promotorem,
consequendis, explicandæ
& defendendæ:*

- I. De Phrenitide.
- II. De Epilepsia.
- III. De Apoplexia.
- IIII. De Pleuritide.

Die XII. Mensis Septembris,

*Paulus Quingold
1648.*

Anno Christi Iesu

M. D. ~~LXXII~~

LIPSIÆ

Iohannes Rhamba excudebat.

KÖN. PR. FR.
UNIVERS.
ZVHALIE

QVÆSTIO I. D. LI
CENTIATI MAXIMI
GERITS MERSEBVR-
GENSIS.

V Phrenitis, quæ est inflammatio membranarum Cerebri, cum Fe-
bre acuta delirium & Mentis alienationem inducens, vt ex Pos-
sidonio refert Aëtius:

*Morbus sit ex simili instrumentario communiq³ compositus, Et
propterea compositum quoq³ curandi modum requirat?*

CONCLUSIONES.

I.

IN Phrenitide quærere quid primo afficiatur Cerebrum ne
ipsum, an eius membranæ, nō multum affert vtilitatis: cum
neq³ Cerebrum sine membrana, ipsum complectente, neq³
ista sine illo affectum propè vllum sustinere queat, vt vno in-
flammato, alterum quoq³ non inflammetur.

II.

Quod tamen de tenui præsertim Membrana est intelli-
gendum. Nam crassior, quod longius absit à Cerebro, sola
etiam potest affici, vt tunc cerebro compatiatur, cum intem-
peries, vel fluxio maior & vehementior sit.

III.

Inflammationis autem vocabulum in Phrenitidis defi-
nitione acceptum, tumorem cum intemperie cæterisq³ acci-
dentibus communiter compræhendit, à quocunq³ calido
succo habuerit ortum.

IIII.

Porro quod dicitur alienatio mentis, Symptoma est, quo
Phreniticus præposterè ratiocinatur, aut aliena imaginatur,

A 2

& qua-

& qualia uel nusquam uel aliter existunt. Perturbatis nimirum & confusis, anima, spiritibusque propter organum quod ab influente materia percutitur impelliturque.

V.

Ex quo fonte Phreniticorum etiam differentie accipi solent. Quibusdam enim ratio constat imaginatio nequaquam, ut Galeno ipsi & Theophilo accidit, alijs contra, ut lanifici puero. Quamplurimis utraque facultas laesa est.

V I.

Sed à causis facientibus inflammationem utilius differentie Phrenitidis ducuntur. Sunt autem illae uel sanguis, uel bilis pallida & flaua, uel atra & assata.

V I I.

Ab assata bile grauissima Phrenitis fit, à flaua bile minus grauis, quod non sit adeo excalescens, à pallida adhuc mitior, quod ei serosum recrementum commisceatur, à sanguine mitissima.

V I I I.

Sanguinem hoc loco intelligimus non optimum illum, & mediocrem crassitudinem habentem, ex quo propriissime uocata inflammatio fit. Sed sanguinem feruescentem, & secundum substantiam tenuiorem, qui ut flauae bili similis est, ita similes quoque gignit affectus.

I X.

Causae primitivae Phrenitidis sunt aer calidus & ficcus, Exercitatio vehemens, Balneum calidum, Esculenta & poculenta acutiora, Vigiliae nimiae, vehemens excalescens, aliaque huius generis quae augent, aetas, aeris constitutio, &c.

X.

Talis est vera Phrenitis, atque ab his causis nascitur. Non vera dicitur, cum cerebrum neque per se, neque per essentiam affectum est, sed per consensum vel totius corporis ambitus, qualis in febribus quibusdam accidit. Vel diaphragmatis uel ventriculi, uel alterius cuiuspiam partis & παραφρενίτις nominatur.

Quan-

X I.

Quanquam autem Galeno etiam teste, Hippocrates omnes eos appellat φρενιτικούς, qui perpetuo delirantes, febri-
citant, attamen παραφρενίτις (quo nomine & παρακοπήν &
παρακέρσιον & παραφοράν comprehendimus) à Phrenitide cum
alijs de causis, tum eò distinguitur. Quod hæc sit febris
caussa cum delirio perpetuo & assiduo. Illa vero Symptoma
ad febrim plerumq; consequens, qua aucta & ipsum auge-
tur, remissa quiescit.

X I I.

Illam vero παραφρενίτις, quæ ad diaphragmatis inflamma-
tionem sequitur, quanquam valde similis veræ Phrenitidi ap-
pareat, certis tamen notis ab ea seiungitur. Nam in Phreni-
tide dolor capitis, & ardor adest vehementior cum perpetuo
delirio, spiratione magna & rara. In altero vero affectu non
sic res habet, Sed vicissim hypochondria calent magis, do-
lent & conuelluntur, Cum inspiratione non semper magna
& ex longis interuallis, sed quandoq; parua & frequenti.

X I I I.

Signa Phrenitidis in vniuersum uel aduenientem & ex-
ordientem, uel iam præsentem & factam passionem decla-
rant.

Imminentem exordientemq; præcipuè & propriè hæc
indicant, Vigiliæ, somni turbati manifestis imaginationibus,
Obluiones magnæ, Responsiones turbulentiores, Exiguus
potus, vnde ab Hippocrate βραχυπόται vocantur, Respira-
tio magna & rara, Pulsus paruus, & Neruosus, durus.

Factam vero & iam inualescentem, hæc præterea signa
ostendunt: Imaginationis uel cogitationis, uel vtriusq; si-
mul læsio, quæ non imminuitur inclinante febre, sed eadem
permanet, vnde & illa floccos auellere, festucas carpere, Ca-
pitis dolor grauis, tensiuus, punctorius, pulsatorius, oculi
squalidi, sanguinei, tetrici, sordidi, fixi, & quasi immobiles.
Ex naribus stillat sanguis, linguæ ariditas, nigredo, asperitas.
Urinæ uel suppressio, uel cruditas, Febris non intermittens

squalida, & eodem tenore procedens mœstitia, & in aliquibus audacia temeritasq̃.

X I I I I.

Phrenitidem à sanguine factam cognoscemus, quia risus illam comitari solet, Propensio maior in somnum, cum maiore rubore faciei & totius corporis, & vni formi motu morbi, id est, neq̃ tertio neq̃ quarto quoq̃ die typum mutante. Quam vero bilis flaua uel pallida excitat, rixæ, audacia, iracundia sequuntur, cum oculorum vultusq̃ flauiciæ & palliditate vigilijs multis, linguæ ariditate maiore. Quam affata bilis gignit, ferina Melancholia, & furor implacabilis comitatur.

Præseruatio ab imminente Phrenitide, & curatio incipientis, uel nondum confirmatæ his perficitur. Primo, ratione victus instituta, Quæ in genere talis esse debet, vt sanguini Cholericæ & ipsi cholerae aduersetur. Aër sit uel paretur temperatus, ne uel nimia caliditate caput magis impleat, inflammationemq̃ magis iritet, Vel frigiditate dissolutionem excrementorum impediatur condensando. Non sit crassus, non vaporosus, non valde lucidus locus, vel picturis varijs exornatus, ne Mens adhuc magis distrahatur. Non item valde obscurus, ne hæsitanti & extra se posito rerum cognitio magis suspensa reddatur, in qua re tamen sententia Celsi & Aretæi omnium maxime probanda.

Amicos apud se habeat Phreniticus sibi charos, quorum consuetudine delectetur, & hortationibus obiurgationibusq̃ pareat.

Quiescat uel sponte uel vi, Motio namq̃ & præsertim inordinata illa Phreniticorum vires prosternt, & somnum impedit. In quo casu pedes, manus, vinculis arctius ligatæ, reuulsionis quoq̃ vsum præstabunt.

Somnus Phreniticis difficilis est, vtilissimus tamen, Nam sedat deliria, humectat squalorem, capitisq̃ calorem temperat, quapropter omnibus modis & alimentis & Medicamentis est procurandus.

Cibus sit moderatus, ne uel repletionem magis insaniat æger, Vel nimia inanitione in cardiacam imbecillitatem incidat.

cidat. Sorbitionibus potissimum vtendum, vbi vires sunt admodum prostratae.

Accommodatissima iudicatur Ptisana bene cocta, laudatur etiam eius loco succus auenae cum succo granatorum, vel omphacij & limonum ad humorum constipationem. Sorbitio item ex recenti hordeo, & panis in aqua calida intinctus, lactuca elixa, & alia olera frigida.

Potus sit aqua hordei, uel decoctum prunorum, uel aqua cocta, cui sit addita portio modica succi acetositate citri, vel malorum punicorum acidorum, & morbo inclinante & coqui incipiente, modica vini ὀλιγοφόρος potio nihil obefcet. Deinde statim ab initio, si vires constent vena secetur. Vena sit vel media cubiti aut etiam saphena si plethora adsit, vel si morbus creuerit & perseueret, etiam externa cubiti uel frontis. In quem etiam usum ad deriuandum in occipite figenda cucurbitulae & naribus hyrudines applicandae.

Diuersiones fiant cum vinculis extrema religantibus, frictionibus, lenibus inferiorum partium, Et Clysteribus paulo acrioribus, vt diapruno solutiuo. Repercussiones, cum Epithematis instillationibus, praesertim ad collum, frontem, totum caput iuxta commissuram coronalem, & intra aures, Ex aqua rosarum, oleo rosaceo aceto, aqua plantaginis, solatri, myrti, semperuiuae, itemque odoramenta eiusdem generis, cum sandalis rubris & citrinis. Conueniunt etiam leues euacuationes, euacuandi aut saltem reuellendi gratia, quae tamen inflammationem vel febrim augere nequeant, imo utrunque mitigant, Ex manna nimirum, cassia, sacharo violaceo, Rhabbaro infuso in aqua endiuiae, aut prunorum & violarum, decocti tamarindorum & fructuum Mesue.

Si vero iam facta & confirmata Phrenitis fuerit, resolutioni materiae incumbendum erit, & symptomatis grauioribus auferendis, illud per interna lenientia Medicamenta praestabitur supra memorata, atque etiam externa, vt cum embrocatione uel irrigatione capitis, decoctis discutientibus, & crassos vapores transpirare facientibus, talia sunt serpillum, anethum, maiorana, folia senae, Melilotum, viola, althea,

thea, cocta cum oleo rosaceo, uel chamæmelino, atq; si per
nares eorum vapor calidus attrahatur, columbi, catuli, pulli
scissi per medium, & euiscerati impositi. Itemq; pulmones
arietis calidi maxime conducunt. Dum tamen illud animad-
uertatur, ne talia admoueantur priusquam transactum sit
morbi incrementum, & inclinauerit vigor ille summus. A-
lioquin enim & inflammatio & febris augeri in perniciem æ-
grotantis possent. Eodem tempore conuenit aquæ pota-
bilis balneum temperatum, præsertim ubi uigiliæ & siccitas
urgeant etiam si febricitent.

Vigiliæ autem præter cætera symptomata maxime deli-
rantibus nocent. Contra somnus ualde prodest. Hic procu-
rabitur crurum blanda frictione, fontibus artificiosis intra
cubiculum, odore, decocti papaueris, lactucæ, violarum, ro-
sarum, addito modico aceti, atque ex eiusdem etiam decocti
irrigatione, inunctione narium cum rosaceo uel populeo
unguento, Potione syrupi violarum uel etiam papaueris.

Vrinæ quoque retentio urgere solet, cui subueniemus
cataplasmate ex parietaria, uel inunctione regionis uesicæ
cum oleo scorpionum.

P R O B L E M A.

Vtrum in omni Phrenitide abstinendum sit ab aqua frigida?

Q V Æ.

QVÆSTIO II. D. LI
CENTIATI MICHAELIS
BARTH ANNÆBERGENSIS.

Vtrum Epilepsia conuulsio omnium corporis partium non perpetua, sed ex temporum accidens interuallis, omnem ætatem inuadens, qua correpti instar mactata pecudis sepe prosternuntur, quatiens sese cerebro ad exturbandum ea quæ vel obstruunt, vel noxia illi aut molesta sunt, cum mentis ac sensuum oblesione tanta, vt nec punctiones sepe nec vstiones sentiant;

Vt causis variat & signis ac speciebus differt, in quibus tamen omnibus cerebrum afficitur: ita diuersis etiam rationibus curanda sit, ne in proverbium incuratur, emissum in Ophthalmicos, qui vno Collyrio omnium oculos illinunt: Vel illud à Galeno vsurpatum: ἐνι καλαποδι πάντα ὑποδ'έσσω: In nulla tamen negligenda prorsus sint ea, quæ à proprietate huic malo aduersantur?

CONCLVSIONES.

I.

Eπιληψία, morbus etiam Sacer, & Diuinus, Herculeus item, Magnus & Maior, Caducus, Lunaticus, Comitialis, Sonticus, S. Valentini, alicubi & S. Ioannis, Regius item aliquibus (quod aliàs Icteri est nomen) & in pueris παιδικῶς, & Mater puerorum (distinguente tamen hæc Rasi) & Bruta etiam nominatur.

II.

Dupliciter hæc accidit; Cerebrum enim uel ipsum primogenio affectu laborat, vel per consensum afficitur. Per consensum dico partis cuiuscunq;, vel oris ventriculi: Hunc enim consensum Galenus ab alijs separans, tres huius mali differentias constituit.

III.

Causæ προκαταρκτικαὶ variæ ac multiplices esse possunt: ex quarum numero sunt: Ocium, luxus, meri potio, Venus, B repletio,

repletio, ieiunium, exercitium intempestium, Sol, frigus, flatus Austrini & Boreales, ictus etiam & morsus venenati.

προγνωστικῶν: eius in qua cerebrum primogenio est affectum, crassus & viscosus humor, isq; vel pituitosus vel Melancholicus de Galeni sententia, obstruens, vel malæ substantiæ, putredine sua cerebrum & spiritus pungens, atq; vt sese constringat causam præbens, Sunt qui & à sanguine, & à bile, sed perrarò hoc malum oriri posse existimant: Sanè Hippocrat. aph. 19. part. 3. inter iuuenum morbos, quorum ætas biliosa est, epilepsiam retulit.

Illius vero quæ per consensum fit, causæ sunt, vapor & nuda qualitas: Eius quidem quæ à ventriculo pendet, vapor plerunq; illius quæ ab alijs quibusdam partibus, nuda qualitas magis, de quo tamen non abs re, dubiam tulit sententiam Pelops. Huc referendæ ueniunt Epilepsia illa quæ à vermibus in intestinis, ab utero ex foetuum, mensium, & seminis retentione ac corruptione, à spatulis, à spondylis, à Mirach teste Auicenna oboriri possunt.

Non ignoramus tamen Auerroëm & Gentilem de Fulgineo, & alios quosdam à solo vapore Epilepsias deriuare uoluisse, detorto ad hanc sententiam Galenico argumento de subita inuasionem & solutionem, quod ille de crasso humore protulit. Idemq; sensit Pneumaticus ille quicumq; autor fuit libri de Flatibus Hippocrati falsò attributi.

III.

Signa προγνωστικῶν eius præcipuè quæ per essentiam inuadit, sunt: Tristitia præcedens, corporis & animi inconstantia, cum motu minimè voluntario, obliuio, turbulenta insomnia, capitis dolor & grauitas, sensuum hebetatio, faciei pallor, lingua citrina & virides sub ea venæ: lingua etiam inordinatè mouetur, & à nonnullis mordetur, plenitudo capitis præsertim in ira, & quæ periculo haud uacant constrictio pectoris, & difficultas anhelitus.

Eius quæ à consensu pendet cum ventriculo: dolor, aggrauatio, punctura, mordicatio, palpitatio, turbatio, rosio & quasi tremor in orificio ventriculi, maximè famis tempore, interdum & nausea & reiectio. Eius

Eius quam Gal. tertiam fecit, signum, quod ea qui laborant, ij sæpe adueniente paroxysmo interdum velut frigidam quandam siue auram siue qualitatem sentiunt à parte affecta eleuari, eamq; cerebro communicari, cuius & ille & alij exempla referunt illustria.

Διαγνωσικὰ: Ægri subito concidunt, ex ore ferè, in pituitosa præcipuè, spumæ mouentur, plerunq; stertunt, interdum vociferantur, quidam vrinam, quidam alia etiam excernunt. Pulsus est conuulsorius. Interposito tempore ad se redeunt, & per sese confurgunt.

V.

Neutiquam igitur, vulgi more, omnis morbus similitudinem & cognationem cum Epilepsia quandam habens, pro ea habendus aut curandus est, Multi enim concidunt sine conuulsione, & sine palpitatione ex causa frigida, & locis affectis, quantumuis cognata mala inter se differunt: In Caro enim & Epilepsia ventres magis, cerebri corpus minus, in Apoplexia vero corpus magis afficitur. Et in Caro anterior pars magis, in Apoplexia & Epilepsia vtraq;. In Catalepsi vero & Catoche posteriora cerebri potius. Signa igitur distinctiua sunt: Si concidentes sensum amittunt, & conuulsiuo motu agitantur, aut palpitatione, tunc Epilepsia est, & si leuiter agitantur, per consensum, si vehementer, per essentiam adest, correspondentibus cæteris signis, supra dictis.

Sin sensus amittitur, & nulla conuulsio sequitur, vel Apoplexia est vel Caros, uel Lethargus, &c. quæ ex suis signis sunt discernenda.

VI.

Porro obnoxij huic sunt morbo pueri maximè, propter cerebri humiditatem, & neruosi generis molliciem ac debilitatem, quam obrem & παιδία est dictus: deinde adolescentes qui vigesimum quintum annum nondum attigerunt, post ætate consistentes, minimè omnium senes. Et pueri quidem, nisi hæreditarium sit malum, liberari possunt: & multorum liberantur, quibus pruritus uel capitis scabies crusto-

sa, & Alboras, itemq; vlcera circa aures superueniunt. Quibus vero nares fluidæ, quiq; saliuosi sunt & mucosi, & qui statim in lucem editi euomunt aquosum excrementum, hi ab hoc malo immunes ferè sunt, etiamsi mater grauida eo fuerit correpta. Porro qui ante pubertatem Comitiales fiunt, iuuenes etiam, mutatione ætatis, temporum, locorum & victuum liberantur, Hippocr. aphor. 45. sect. 2. Quibus autem 25. anno accedit, ij ferè commoriuntur. aphor. 7. part. 5. Similiter etiam quibus ante pubertatem aduenit, nec, adueniente pubertate, mensium aut Veneris initio, aut dum vterum mulieres ferunt, soluitur. Mulieri prægnanti si superuenerit, eliso fœtu, & superfluitate menstrua abigitur. Febris quoq; Chronica, qualis inprimis est quartana, securos facit ab Epilepsia, eamq; soluit. Sic & Morphæa & Apotemata superuenientia. Quæ frequentes nec diu durantes paroxysmos habet, faciliorem sui pollicetur curam: Quæ rariores & diuturnos, difficilem & tardam. Omnium autem pessimi sunt paroxysmi frequentes & longi. Talis enim Epilepsia acutissima, crebris accessionibus & symptomatum magnitudine non raro breui tempore iugulat. Fortior etiam & deterior est ea quæ ex Melancholia est. Nec raro in se mutuo commeant Melancholia & Epilepsia. Sæpius hoc malo viros quàm fœminas occupari, pronunciauit Celsus, Sed fœminæ & pueri quibus sanguis paucus, & venæ angustiores, magis ex eo periclitantur.

V I I.

Ad Curationem quod spectat, consistit illa in præseruatione & Medicatione: vtraq; postulat iustam lex rerum non naturalium administrationem. Aër igitur etiam præseruationis causa idoneus eligendus, Vstio Solis & ignis, calorq; immodicus omnis, vt & frigus, vitanda. Arceantur cibi & odores acres caput replentes. Rutæ autem non modo odorem, sed vsum etiam in cibis probamus. Tota victus ratio ad cal. & sicc. in pituitosa præsertim Epilepsia dirigatur: cauenda cruditas, vitanda crassi succi alimenta, cibus non ingerendus nisi concocto priore, fames etiam diuturna nocet, Vi-

cet, Vinum nec forte, nec largè bibendum, præsertim à balneo. Somnus & vigilia rectè moderanda. Exercitatione & frictione vtendum, in balneis non immorandum, commotio corporis turbulenta fugienda, & prospectus ex alto. Excretiones debito modo prouehendæ. Animus à subitis & vehementibus commotionibus custodiendus.

VIII.

Medicatio in paroxysmi & quietis tempus diuiditur: In paroxysmo continendæ partes corporis & dirigendæ, atque excitandus æger, vocandus alta voce, stringendæ nares & aures, torquendi digiti præsertim minores. Odorata naribus adhibenda, vt ruta, thymus, Afa fœtida quoq; autore Rasi, & Castorium. Rutæ quoq; tritæ succus per se, vel cum Castorio, asa, pæonia, naribus immittendus.

Nec omittenda sternutatoria, Pyrethrum &c. Ac pollicetur bonum sternutatio, si sequatur. His igitur atq; alijs iuanda expulsio uel resolutio eius quod paroxysmum commouit. Multum etiam tribuitur sanguini ipsius ægri, si è quauis parte, magno præsertim pedis digito exceptus, labijs illinatur, & fronti.

IX.

Quiescente paroxysmo Curatio eius quæ in cerebro per essentiam à Pituita pendet, incoanda à glandibus & clysteribus communes materias educentibus ac diuertentibus: postea prosequenda humorem peccantem concoquentibus atque incidentibus, vt Syrupis de hyssopo, de stœchade, de Cichorio cum Rhabarbaro, oxymelite, Scyllitico præsertim Democriti, melle rosaceo: & aquis stillatitijs Betonicæ, primulæ, Melissophylli, maioranæ, saluiæ, absynthij, acetosæ, vel horum ac similibus decoctis, à quibus tamen quinque radices communes excludendæ non sine causa aliquibus uidentur. Educenda deinde materia præparata & concocta, Hiera Hermetis, Colocynthide, Agarico, pilulis Cochijs, &c. & eradicanda sternutorijs, errhinis, gargarismis, masticatorijs, caputpurgijs, non neglectis etiam idoneis capitibus in-

tis inunctionibus, linimentis, emplastris. Vesicatoria etiam & cauteria si necesse sit tam actualia quam potentialia locis idoneis adhibenda, & roboranda natura ac cerebrum conferua Glycyfidis, Diamoscho &c. non neglectis confectionibus magnis Theriaca, Mithridato, Aurea Alexandrina, &c. Ad vitiones tamen quod attinet, ita illæ sunt moderandæ, ne cruciatum & supplicium potius, quam sanationem ægris afferant.

A sanguine si pendere uideatur, præmissa emolliente enemate, sanguis mittendus, & nisi quid impediatur oxyrhodina applicanda.

Si à bile, eius feruor restringendus, & ipsa uacuanda.

Si à Melancholia, seruata eadem qua in pituitosa methodo, remedia Melancholiæ destinata usurpanda.

Curatio eius quæ per consensum à ventriculo oritur, facilius est: Concitato enim, si natura non repugnet, vomitu, vel pharmaco vacuata materia quæ euaporationem excitabat, curatur: procurata præsertim bona diætâ & coctione, & roborato ventriculo tam per ea quæ assumuntur, quam per Topica foris, vñctiones uidelicet, emplastra, &c. dari etiam possunt tragemata à pastu, euaporationes prohibentia.

Eius porro Epilepsiæ quæ ab alia quauis parte mandante ac mittente vel spiritum venenatum uel qualitatem, per consensum cerebro communicatur, Curatio in eo consistit, ut, si fieri omnino possit, vinculis intercipientur membra, (quorum quædam interdum salubriter amputata quoque fuisse legitur) & vniuersalibus præmissis, pars ipsa mandans curetur. In ea si res postulet materia concoquenda, & quouis modo educenda, applicatis sudorificis, & si fieri potest Cucurbitulis cum scalpellatione, vel animali discerpto & adhuc calente adhibito, vel ano saltem gallinæ deplumato. A vesicatorijs etiam, sinapismis, exulcerantibus, & cauterijs non abhorrendum, neque negligendus Antidotorum usus.

Puerorum Epilepsia (quanquam in his sæpe non tam Epilepsia, quam alia quædam similis, ex dentitione causisq; alijs conuulsio oboritur) ætate maximè mutatur: Victus igitur

gitur tam pueri, quàm nutricis si adhuc lactetur, diligens habenda ratio. In nutricis enim habitu & lacte plurimum est fitum, hæc exercenda, & à phlegmaticis cibis arcenda, Caput eius & corpus totum perpurgandum. Pueri naribus calida immittenda, caput aqua non irrigandum, sed oleis potius idoneis perungendum, partes conuulsæ in ordinem redigendæ. Præbent illis nonnulli Cardamomum & Peoniæ grana, môschum item, coagulum leporinum, mel quoq; despumatum, cui aliquid eorum quæ à proprietate huic malo aduersantur, admiscent, nec à confectionibus magnis abstinent quidam, quæ pueris aliàs temerè dandæ non sunt. Peoniæ quoque radicem, de qua admirandum experimentum Galenus iactitat, aut Smaragdum collo appendunt.

X.

A proprietate autem & tota essentia Epilepsiam rectè & oportunè partim foris adhibita, partim assumpta, partim utroque modo usurpata, arcent: Radix & semen Peoniæ maris præsertim decrescente Luna collecta, viscus quercinus, Thymus, Smaragdus, Iaspis, Corallus, lapis hirundinum, Alces vngula, Corium de fronte asini detractum, & Caluaria eiusdem, Vesica apri cum vrina, & cauda quoq; porci syluestris fumo exiccata. Bubo quoq; manibus tractatus in se deriuasse puerilem Epilepsiam legitur. Et cinis Cuculi & hirundinis celebrantur, & cinis Cranij humani inprimis, masculi in mare, fœminæ in fœmella. Quidam etiam iugulati hominis calido adhuc sanguine epoto, tali morbo sese liberarunt. Apud quos miserum auxilium, vt ait Celsus, tolerabile miserius malum fecit. Hæc vsu comperta testimonia magnorum Medicorum, & multorum habent seculorum: neq; Artephij vanitatem de coopertione clauorum in loco casus, aut similes nugas atq; superstitiones resipiunt, neq; Pythiæ oraculis vt Damocrataea innituntur.

A proprietate autem hoc malum excitant ac mouent, ideoq; modis omnibus euitanda sunt: odor Apij, Carui usti, galbani, Bituminis, Cornu & corij caprini, iecoris quoque hircini

hircini & caprini, ac carnis quoque caprarum præsertim grandium, tum odor tum comestio, & gagates lapis.

PROBLEMA.

I.

Cur autor Consilij pro puero Epileptico, quod inter Galenica extat, censuerit Epilepticorum cœnam, prandio liberaliorem esse oportere: cum ratio & communis usus atque experientia in his qui capitis repletionibus sunt obnoxij, repugnet, & Auicenna apertè contrarium suaserit?

II.

Cur summi Medici: Hippocrates, Galenus, Auicenna atque alij, Epilepsiam aliàs acutum, aliàs Chronicum dixerint morbum?

QVÆSTIO III. D. LI
CENTIATI GEORGII
MASBACH SCHVVEIN-
FVRTENSIS.

V Apoplexia, quæ est impotentia, seu cessatio membrorum à sensu & motu, propter oppilationem contingentem in ventriculis, & meatibus spiritus sensitiui, ac motiui iuxta principem Auicen. F. prima L. tertio cap. 12. curationem admittat:

Siquidem Hippo. & arte, & longo usu edoctus pronuntiârit, soluere apoplexiam sortem impossibile, debilem vero haud facile.

ET YMOLOG.

AΠΟΠΛΗΞΙΑ latinis dicitur percussio, ἀπὸ τῆς ἀποπληξίας, sumto vocabulo ab accidente, eò quod Apoplectici fulmine, seu ictu quodam repentino percuti videantur: Vnde etiam siderati, & attoniti appellantur. I I.

Differt à παραπληξία, ut totum à parte, illa enim vniuersum corpus, hæc alterum tantum latus stringit, neruis scilicet tam sentiendi, quàm mouendi uim amittentibus. I I I.

Etsi vero hoc symptoma commune habeat apoplexia, cum alijs nonnullis morbis, vt sunt Epilepsia, carus, syncope, præfocatio &c. tamen ab illis haud omnino difficulter distingui potest, siquidem horum morborum differentes sunt notæ, & sui quasi idiotissimi, vt Gale. cum alibi tum in 4. Loc. affect. per signa παθογνωμονικὰ distinguere docet.

C A V S A E.

IIII.

Huius ægritudinis duplices possunt assignari causæ, προκαταρκτικαί, siue externæ vt calus, percussio, magnus motus, præceps ira, vehemens & repentina frigiditas capiti adueniens, hæc enim humores cogunt, & subito irruere faciunt.

προκαταρκτικαί, seu internæ, nimia cum aliorum humorum, tum inprimis pituitæ in cerebro existentis, aut eo delatæ exuperantia, hæc namq; viscositate, ac frigiditate sua maxime apta est ob-

C struere

struere meatus, ne facultas animalis, quæ dat membris sensum, & motum influere possit.

V.

Antecedentes causæ sunt otiosa, atq; deses vita, crapula, temulentia, omnisq; inordinata, & inconueniens victus ratio, humida & frigida aëris constitutio, locus frigidior &c. hæc enim cruditates pariunt, & superfluitates in corporibus coaceruant.

VI.

Coniunctæ, apostema, & oppilatio meatum, & uentriculorum cerebri, tam principalium quam aliorum, ab humore aliquo proueniens: non autem à gutta sanguinis à cerebro ad cor delata, quemadmodum vulgo persuasum est.

VII.

Et vt summatim dicam, ac multa paucis complectar, quicquid aut subito meatus cerebri constringit, aut vniuersos semel implet, apoplexiam inducere potest, existente aliqua prædispositione.

S I G N A.

VIII.

Signa antecedentia sunt, ἐφιάλτης, latinis incubo, capitis turbatio, & cum grauitate acutus dolor, vertigo, tremor, somnolentia, & his similia παθήματα, quæ omnia, uel singula etiam, cum frequenter aliquem inuadunt, de futura apoplexia minantur, ni conuenienti sex rerum non naturalium, ac medicinæ tempestiuo usu malum anteuertatur.

IX.

Præsentem ægritudinem indicant, facultatis animalis omnimoda cessatio, casus, quem vt Gordonius & Valescus testantur, magna vox præcedere solet: difficilis & inordinata spiratio, quæ quanto est difficilior, tanto morbus periculosior, Galenus enim in comment. supra. aph. 42. P. 2. docet morbi huius magnitudinem æstimare, ex respirationis difficultate.

X.

Antequam vero consilium ineamus curationis, prius videndum num vita aliqua sit superstes, alias enim oleum & opera perduntur, & bonæ medici æstimationi derogatur, atq; cum difficillima sit huius morbi curatio, non nisi cum protestatione suscipienda illa videtur.

XI. Morbo-

XI.

Morborum siquidem acutorum non omnino certæ sunt prædictiones salutis aut mortis, iuxta Hipp. antiquissimum simul ac perfectissimum artis nostræ magistrum, ob subitam in iudicatione permutationem, quæ naturam humorum morbificorum sequitur.

C V R A.

XII.

Canonicam vero curandi rationem, morbi huius ferocia penitus ferè interuertit, neq; enim crudum, & infestum humorem licet concoquere, à concoctione euacuare, à uacuatione quod reliquum est digerere, aut per conuenientia loca expurgare, quin protenus & sine vlla cunctatione accelerandum est, ad euacuationes, reuulsiones, deriuationes, discussiones, quoquo modo fieri illæ queant.

XIII.

Variat quoq; curationis modus, ratione causæ morbum facientis, in apoplexia enim, quæ à sanguine ortum habet, vbi scilicet facies cum rubore quodam tumet, uenæ oculorum prominent, tempora calent, arteriæ colli extuberant, rectè quippe à venæ sectione curam auspicamur, maximè si ætas, & anni siue temporis constitutio congruat.

XIIII.

Sin crassa lentaue pituita, id quod plurimum fit, morbum hunc gignat, vbi neq; sanguinis, neque Plethoræ notæ apparent, corporis insuper temperatura, mollis, rara & laxa sit, venæ graciles, consultius erit initio per ænemata agere, inde ad alia veniendum, donec infestus humor à partibus principalibus remoueatur, & opilatio ventriculorum, atq; meatuum cerebri tollatur, quo facultas animalis influere rursus possit.

XV.

Est autem hic morbus ætati senili maximè familiaris, ob copiam excrementicij humoris, qui in cerebris senum redundat, iuxta aphoris. 57. lib. 6. ἀπόπληκτοι ὃ μάλιστα γίνονται ἡλικίῃ τῇ ἀπὸ τεσσαράκοντα ἐτέρω ἄχρις ἑξήκοντα.

XVI.

Quod si iuniores aliquando eo corripiuntur, tantò malum iudicatur periculosius, quantò maior causa subesse arguitur, omnis

C 2

enim

enim ægritudo naturæ seu temperamento contraria, habetur difficili-
cior.

XVII.

Victu in hoc morbo ut in alijs acutis. opus est tenuissimo, ubi autem is aliquantulum remiserit, cibus mollis, εὐχυμος, & distributu facilis, cum vino dilutiori aut hydromelite, cui aliquid pipēris admixtum sit, offerendus est.

XVIII.

Notæ quibus vita in apoplecticis depræhenditur, si ad sensum illa non appareat, passim in practicorum libris descriptæ habentur, ut Bombyx, siue lana carminata, speculum tersum naribus admota, vitrum aq. plenum pectori superpositum, hæc enim si mouentur, aut speculum halitu inficitur, vita superesse creditur. Eatenus namq; uiuit animal S. Philosoph. quatenus mouetur, ac sentit.

XIX.

Iacent autem apoplectici fixis oculis instar mortuorum, sine omni sensu, ac motu, quandoq; etiam sine respiratione, ita ut calor penitus extinctus aut suffocatus videtur, qui tamen licet exiguus per solam perspirationem quæ per poros cutis fit, euentari potest, præsertim in frigidiori cordis temperatura.

XX.

Secundum præceptum itaq; medicorum, apoplectici ante tertium diem non sunt sepeliendi, nisi fœtor obstet, qui de morte testatur, ratio sumitur à motu humorum, quorum alius primo, alius secundo, alius tertio demum die moueri aptus est.

XXI.

Hæc quam fieri potuit breuissimè καὶ ἀμαθέσσοι, de assignata materia, proponere nunc visum fuit, pro dignitate enim, vel etiam necessitate eam tractare, nec ratio temporis, nec actus huius solennitas siuerunt.

H P O B A.

AN vinum, quod natura calidum est, immoderatè sumtum apoplexiam inducere possit, quæ inter morbos frigidus numeratur?

QVÆSTIO IIII. D. LI-
CENTIATI BALTHASA-
RIS GVTLERI LEMBER-
GENSIS.

V In Pleuritide siue morbo laterali, qui est inflammatio membra-
nae costas succingentis, ex affluxu sanguinis vt plurimum biliosi,
cum febris acuta, difficili spiratione, tussi, dolore lateris pungituo,
pulsu veloci, inequali ac tenso, qui ferrinus est Galeno affligens:

Curacionem à sanguinis missione ordini oporteat, maxime ubi is in
corpore abundauerit, nec etas ægri, vires, anni tempus, & cæ-
tera reclamauerint?

CONCLUSIONES.

I.

Inter affectus corporis humani præternat. pleuritidem frequen-
tissimum & insignem esse, vel hinc apparet, quod diuinus Hipp.
in lib. de ratione victus eum sibi potissimum proponendum duxit,
in quo omnium acutorum morborum diætam curacionemq; doce-
ret.

II.

Hæc cum inflammationis sit species, necessario est morbus in
magnitudine, intemperie, & continui solutione. Mole siquidem &
tumore compositionem siue structuram partis mutat. Accedit au-
tem semper intemperies feruida, ob humorem qui sua caliditate
temperaturam alterat, actionesq; naturales labefactat: & solutio
continui, ex tensione, unde respiratio læditur.

III.

Propriæ differentię ab essentia illius, causis & effectibus sumtæ
videntur, cum dicimus aliam esse exquisitam seu veram, aliam non
exquisitam seu notham, aliam benignam & mitem, malignam &
pestilentem aliam: quandam magnam ac paruam, item coctam & in-
coctam &c. quarum plures iterum differentię & species constitui
possunt.

IIII.

Exquisita pleuritis est, vbi inflammatio ipsam infestat prima-
rio partem, à qua nomen obtinuit, Pleuram, vnde & muscoli inter-
costales

costales in consensum trahuntur: non exquisita seu notha, vbi intercostales internos, qui communicant affectionem suam ipsi quoque membranæ.

V.

Primæ illius, (de qua nobis potiss. sermo est) causa efficiens immediata est materia in parte laborante collecta & redundans, vnde inflammatio seu tumor ipse præternat. oritur. Est autem materia inflammationum sanguis vel solus, si ea exquisita est, vel cum alio humore mixtus, veluti pituita, bile vtraq;, & seroso humore.

VI.

Signa παθογνωμονικά, hoc est, necessaria & inseparabilia, & quæ essentiam morbi propriam comitantur, ex quæstione patent, quibus præterea à Galeno additur dolor capitis, qui perpetuo pleuritidem & peripneumoniam sequitur.

VII.

Morbum lateralem ab inflammatione Iecoris, pulsus & alui sedimentorum dissimilitudine distinguit Galenus. Multo enim durior ex succingentis quam ex iecoris inflammatione arteriæ motus percipitur, nec loturæ carniū similis est deiectio in pleuritide.

C V R A.

VIII.

Pleuritidis curationem tentandi causa Hippoc. orditur à fomentis calidis parti dolenti appositis, quæ aut iuuant, & dolorem sedant, si parua est inflammatio, nec adest plenitudo, aut non magnopere nocent.

IX.

Sunt autem fomenta, spongia in aqua calida infusa & expressa, aut vesica plena oleo chamæmelino, anethino, & decocto chamæmeli & meliloti, alijsq; similibus.

X.

Vbi vero dolor his sedatus non est, & signa veræ pleuritidis adsunt, cum plenitudine & sanguinis redundantia: Hipp. incisa vena brachij interiore in latere affecto, reuellit simul & euacuat, κατ' ἴξιν seu κατ' εὐθύ, vt ipse loquitur.

XI.

In febribus enim ardentibus internisq; inflammationibus, antequam sanguinis feruor aut putredo augeat, is statim per initia rectè mittitur, vt portione aliqua materiæ, vnde morbus originem sumsit,

sumsit, sublata, reliquam natura facilius concoquat euincatq; : modo vires constent, & ventriculus primæq; venæ humoribus viciosis, crudisq; cibus non abundant.

XII.

Vult autem Hipp. sanguinem eousq; detrahi, donec colorem mutet, & vel rubicundior multo, vel propuro rubidoq; liuidus effluxerit, Quod talis in colore & consistentia mutatio sanguinis ex parte inflammata translationem sufficienter commonstret. Sicq; velle videtur Hipp. vno saltu, vt dicitur, duos apros capere, id est, constantibus ægri viribus vna sectione fluentem humorem ad longinqua reuellere atq; adeo euacuare, & iam in phlegmone contentum sanguinem per propinqua deriuare ac simul educere.

XIII.

Non tamen semper hæc coloris in sanguine & consistentiæ mutatio expectanda videtur, vel ob vires imbecilles, vel prauitatem inflammationis, in qua sanguinis valide impacti, nihil emittitur: ob humidam item calidamq; ægri temperaturam, corporis habitum mollem & tenerum, ob frigidam calidamq; nimium regionem, anni tempus & aëris statum, magna sanguinis copia nonnunquam prohibetur. Tum ergo priusquam ille mutetur, venam supprimi, & per vices ex illa detrahi, quod semel poterat, reuulsionis saltem gratia, conuenit.

XIIII.

Quod igitur Phlebotomia ex vena lateris affecti euidentem sæpe vtilitatem pleurítico afferat, Galeno etiam teste, tum scilicet, quando sanguis non confertim ac impetuose fluit, nec totum corpus humoribus plenum existit, in confesso est. Si tamen is vehementius ad locum affectum irruat, sitq; plethoricum corpus, vt magna ex parte esse solet, & vires imbecillæ: à ratione non alienum videtur, reuulsionis saltem & auersionis gratia succi ad membrum patiens confluentis, venam oppositi brachij internam, aut eam quæ iuxta talum est eiusdem lateris, aperire.

XV.

Licet enim per huiusmodi venæ incisionem, humoris ad partem phlegmone affectam confluentis reuulsio duntaxat, non autem euacuatio eius qui in illa continetur fiat, neq; dolor statim sedetur, quod Galeno obscurum & paruum auxilium, nec citum, respectu illius quæ in cubito lateris affecti, reuulsionis simul & euacuati-

onis

onis causa fieri solet, nominatur: satius tamen est exiguum & certum, tutumq; praesidium, quam nullum experiri.

XVI.

Quod sane Galeni placitis minime repugnare arbitramur, à quo Aëtius ipse, alijq; Græci recentiores, veterum illorum doctrinam amplectentes, si probè intelligantur, haud dissentiunt: nimirum in pleuritide rectè curanda, cum adhuc generatur & in fieri est, & humores cum impetu quodam ad partem læsam confluent, aut corpus totum illis abundat, venam cubiti interiorè in aduerso siue opposito interdum brachio, reuulsionis duntaxat gratia referendam esse, ad auertendam fluxionem à loco affecto, ad quem fieret eiusdem attractio, facto motu ab incisa eiusdem lateris vena.

XVII.

Non tamen ad coloris vsq; mutationem, animiue deliquium, sed modicum sanguinem extrahendum, & tempore quod satis est interposito, repetita uenæ incisione, rursus paululum eius auferendum esse, eò quod æger illum educi donec color mutetur, reuulsionis simul & euacuationis gratia, vel ob debiles vires, corporis habitum mollem, aliaq; supra enumerata, minime ferre posse videatur.

XVIII.

Atq; hæc de pleuritide superiores succingentis partes occupante, potiss. intelligi volumus. Quæ enim sub septo ima costarum spacia præhendit, ex alijs humoribus quam ex sanguine contracta: diuersa ratione curanda est, quæ hoc loco explicari nequit.

P R O B L E M A.

Sitne probanda Mauritanorum sententia, qui sanguinem, in pleuritide maximè, non ante mitti iubent, quam concoctionis nota in vrina appareant, idq; non solum in partium morbis, sed etiam in febribus, synocho præsertim?

F I N I S.

Sta 4307.8. 4

ULB Halle

3

002 370 387

TA-OL

(Titel 16 u'

17 muß

durch Handschriften

abt. erfasst werden

17.10.99 J. Ste)

VD17

QVÆSTIONES

CVM

CONCLVSIONIBVS AC PROBLEMATIS,

*Candidatis Doctoratus in Arte Medica
numero IIII. pro insignibus Doctoralibus, Lipsiæ
in æde Paulina per Martinum à Dreimbach
Medicinæ Doctorem, eiusdemq. facul-
tatis Decanum & Promotorem,
consequendis, explicandæ
& defendendæ:*

- I. De Phrenitide.
- II. De Epilepsia.
- III. De Apoplexia.
- IIII. De Pleuritide.

Die XII. Mensis Septembris,

*Paulus Quingold
1648.*

Anno Christi Iesu

M. D. LXXII

LIPSIÆ

Iohannes Rhamba excudebat.